

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Savage embraces: James Purdy, melodrama, and the narration of identity

Kessel, L. van

Citation

Kessel, L. van. (2019, December 4). *Savage embraces: James Purdy, melodrama, and the narration of identity*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/81091>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/81091>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The following handle holds various files of this Leiden University dissertation:
<http://hdl.handle.net/1887/81091>

Author: Kessel, L. van

Title: Savage embraces: James Purdy, melodrama, and the narration of identity

Issue Date: 2019-12-04

Samenvatting

In dit proefschrift, *Woeste omhelzingen: James Purdy, melodrama, en het vertellen van identiteit*, staat het werk van de Amerikaanse schrijver James Purdy centraal. Purdy debuteerde in een periode uit de Amerikaanse geschiedenis waarin identiteitspolitiek sterk op de voorgrond trad. Zijn werk is in dit licht interessant omdat hij zich vanaf zijn debuut *Color of Darkness* (1956) juist sterk verzette tegen de notie dat mensen ingedeeld kunnen worden in vaste en onveranderlijke identiteitscategorieën. In zijn werk dramatiseert Purdy stevast de desastreuze effecten van het geloof in een vaste en onveranderlijke identiteit. In plaats van dit geloof in vaste identiteitscategorieën, ziet Purdy identiteiten als narratieven: ficties die verteld en gelezen worden, en die bij iedere vertelling of lezing opnieuw geïnterpreteerd worden. In mijn proefschrift beargumenteer ik dat kennisname van de manier waarop deze identiteitsnarratieven verteld en gelezen worden essentieel is voor het verzet tegen het geweld dat alomvattende en gefixeerde identiteitscategorieën, met name in Purdy's werk, letterlijk kunnen aanrichten.

Binnen het oeuvre van Purdy zijn twee identiteitsfantasieën dominant: seksuele identiteit en nationale identiteit. Hoewel ik beargumenteer dat alle identiteiten een narratief product zijn, is het wel mogelijk om onderscheid te maken tussen de manieren waarop deze narratieven tot stand komen. De productie van seksuele identiteit komt tot stand door andere verteltechnieken en narratieve mechanismes dan de productie van nationale identiteit. In mijn lezing van Purdy's werk analyseer ik de werking van deze verschillende narratieve strategieën bij de productie van verschillende identiteiten door deze narratieven te benaderen als melodrama's. Melodrama, zo betoog ik, is niet enkel een theateraal genre, maar ook een transmediale leeshouding die ons de mogelijkheid geeft om tijdens de interpretatie van een tekst de nadruk te verschuiven van plot naar verteltechnieken en naar andere narratieve aspecten of elementen.

In navolging van Peter Brooks (1976/1985) en Thomas Elsaesser (1972/1991) behandel ik melodrama als transmediale leeshouding in plaats van als theateraal genre. Hun onderzoek naar melodrama vormt de fundering voor mijn eigen interpretaties van Purdy's romans en toneelstukken. Respectievelijk schrijvend over melodrama in naturalistische romans en Hollywood-cinema, betogen zij dat de vertelmodus van melodrama elementen uit de tekst naar voren haalt die over het hoofd gezien worden als uitsluitend gekeken wordt naar de plot. Vanuit deze optiek zijn juist esthetische en verteltechnische ingrepen interessant voor de interpretatie van een

tekst. In zijn filmtheorie stelt Elsaesser bovendien een interpretatiemethode voor die de mise-en-scène (het geheel van kleurgebruik, filmmuziek, ruimte, speelstijl en montage) van de tekst een centrale plek geeft. In navolging van Ernst van Alphen (2018), die aantoonde dat deze interpretatieve nadruk op mise-en-scène ook toegepast kan worden op andere narratieve genres, stel ik voor om Purdy's werk te interpreteren door te kijken naar de mise-en-scène van de identiteitsnarratieven die hij bevaagt.

Mise-en-scène beschouw ik als de ruimtelijke ordening van alle componenten die effect sorteren op het narratief. Dit omvat niet alleen elementen die behoren tot de plot, maar ook focalisatie, personage, de beschreven ruimte, objecten in de ruimte, stilistische ingrepen en het taalregister van het vertelde. Ik stel dat deze losse narratieve elementen verhalen en associaties activeren die niet direct gerepresenteerd worden door de plot. Zo laat Purdy's werk zien hoe bepaalde handelingen of bepaalde basisplots vaak geïnterpreteerd worden als betekenaren voor homoseksualiteit, ondanks dat dit op plotniveau niet expliciet gemaakt wordt. Door het werk van Purdy aan de hand van mise-en-scène te lezen, onderzoek ik niet alleen hoe deze associaties en verhalen gekoppeld worden aan gefixeerde identiteitsfantasieën, maar laat ik ook zien op welke manieren Purdy de lezer de mogelijkheid tot verzet tegen deze procedés biedt.

In de inleiding van dit proefschrift zet ik de theoretische grondslag van mijn leeswijze uiteen. Deze is globaal opgedeeld in twee onderdelen. In het eerste onderdeel bespreek ik de manier waarop identiteit functioneert in Purdy's oeuvre. Hoewel er al veel geschreven is over identiteit in het werk van Purdy, betoog ik dat de meeste academici die zijn werk interpreteren blijven vasthouden aan de idee dat er zoiets bestaat als een "ware", innerlijke identiteit die schuilgaat achter de identiteitsnarratieven die Purdy ondermijnt. Ik beargumenteer daarentegen dat Purdy juist aantoonde dat ook deze zogenaamde "ware" identiteit een narratief product is en daarmee net zo fictief is als identiteiten die expliciet verteld worden. Mijn bijdrage aan het debat over Purdy's verzet tegen identiteitscategorieën is dan ook de stelling dat Purdy zich veel radicaler afzette tegen identiteitsfantasieën dan tot nu toe is aangetoond. In het tweede gedeelte van de inleiding bespreek ik de theoretische fundering voor mijn gebruik van melodrama. Ik behandel melodrama als historisch genre, als vertelmodus en als politiek discours. Uiteindelijk voert melodrama als vertelmodus de boventoon in mijn analyses, maar ook de geschiedenis van het genre en de manier waarop melodramatisch politiek discours gevoelens over nationale identiteit vormgeeft, zijn een belangrijke fundering voor mijn lezing van Purdy's romans. Het begrip van melodrama als politiek discours ontleen ik aan het werk van Lauren Berlant (1991; 2011)

en Elisabeth Anker (2005; 2014). Hun werk stelt mij in staat om de samenkomst van nationale identiteitsfantasieën in wat Berlant het Nationaal Symbolische noemt, te lezen aan de hand van *mise-en-scène*.

Naast de inleiding bevat dit proefschrift vijf hoofdstukken die elk een ander werk van Purdy onder de loep nemen. Hoewel Purdy's literaire carrière vijf decennia omvat en zijn oeuvre bestaat uit romans, korte verhalen, toneelstukken en poëzie, heb ik ervoor gekozen om slechts werk uit het eerste decennium van zijn carrière te bespreken. De periode die dit proefschrift beslaat begint met de publicatie van zijn verhalenbundel *Color of Darkness* (1956) en eindigt met *Eustace Chisholm and the Works* (1967), wellicht zijn meest controversiële roman. Deze teksten bespreek ik echter niet in chronologische volgorde. In plaats daarvan heb ik de hoofdstukken opgedeeld in twee groepen die ieder ingaan op een ander belangrijk aspect van de identiteitsfantasieën die Purdy in zijn werk onderzoekt. De eerste drie hoofdstukken bevragen het onderwerp seksuele identiteit, terwijl in de laatste twee hoofdstukken de focus verschuift naar nationale identiteit. Zodoende begin ik mijn proefschrift met wat chronologisch de laatste roman in de reeks is, waarna ik vervolgens door de tijd heen en weer spring.

In het eerste hoofdstuk bouw ik voort op de uiteenzetting over melodrama als vertelmodus die ik ben gestart in de inleiding. Ik ben vooral geïnteresseerd in de interpretatieve mogelijkheden die melodrama ons biedt wanneer we identiteitsfantasieën beschouwen als een *mise-en-scène* waarin verschillende identiteitsnarratieven samenkomen in een schijnbaar coherent geheel. Deze fantasieën hebben de functie om de tegenstrijdigheden en inconsistenties van deze verschillende narratieven glad te strijken, zodat de fantasie van een coherente en ware identiteit niet in gevaar komt. Echter, door de nadruk te leggen op de *mise-en-scène* van deze fantasieën toon ik aan dat er altijd elementen ontsnappen aan het totaliserende geweld van identiteitsfantasieën. In dit hoofdstuk beargumenteer ik dat een specifiek genre exemplarisch is voor het moment waarin verschillende identiteitsnarratieven verstarren tot identiteitsfantasieën, namelijk de confessie. Het uitspreken of "opbiechten" van seksuele identiteit in bijvoorbeeld het "uit de kast komen"-narratief, vangt het subject in een vaststaand patroon van identiteitsnarratieven, en zodoende wordt de ervaring van seksualiteit gereduceerd tot identiteit. In dit hoofdstuk lees ik *Eustace Chisholm and the Works* aan de hand van dit inzicht. Deze roman onderzoekt de manier waarop de confessie seksuele identiteit produceert, terwijl ze tegelijkertijd juist de vraag opwerpt of de identiteit die door confessie geproduceerd wordt überhaupt waar kan zijn. Gelezen vanuit de melodramatische vertelmodus worden in de roman zowel identiteit als het opbiechten

van identiteit verdacht gemaakt. Daarmee opent de roman de mogelijkheid tot een strategie van verzet, die ik in navolging van José Esteban Muñoz *disidentificatie* noem.

Hoofdstuk twee onderzoekt hoe de fantasie van seksuele identiteit wordt geproduceerd in de handeling van het lezen. De korte roman 63: *Dream Palace* (1956) behandelt verschillende ontmoetingen waarin het handelen en spreken van het hoofdpersoonage, Fenton Riddleway, obsessief gelezen worden als betekenaar van zijn seksuele identiteit. In dit hoofdstuk beargumenteer ik dat zulk obsessief lezen gezien kan worden als een vorm van geweld ten opzichte van degene die gelezen wordt. Echter, om mijn punt kracht bij te zetten, doe ik precies datgene waartegen de roman zich probeert te verzetten: ik lees het handelen en spreken van Fenton juist als indicatoren van zijn seksualiteit. Ik doe dit om aan te tonen hoe een dergelijke leeswijze bij voorbaat gedoemd is te mislukken, aangezien het onmogelijk is om iemands handelen en spreken te reduceren tot een identiteitsfantasie. Er blijven altijd tegenstrijdigheden en inconsistenties bestaan die niet tot een identiteitsfantasie terug te brengen zijn. De roman frustreert dus een manier van lezen die een personage reduceert tot een alomvattende identiteitscategorie. Ik beargumenteer dat in plaats daarvan een identiteitsbegrip naar voren komt dat ervan uitgaat dat er altijd meerdere en elkaar tegensprekende interpretaties van een personage bestaan, en dat deze interpretaties gelijktijdig werkzaam zijn zonder dat deze elkaar volledig uitsluiten. Het verzet tegen een alomvattend identiteitsbegrip door middel van het nadrukkelijk naast elkaar laten bestaan van onverzoenbare lezingen noem ik *epistemische promiscuïteit*. Net zoals in hoofdstuk een breng ik Purdy's werk zodoende in dialoog met vormen van *queer theory* die proberen aan te tonen dat identiteiten niets anders dan fantasieën zijn.

Het derde hoofdstuk rondt mijn onderzoek naar het bevragen van seksuele identiteitsfantasieën in het werk van Purdy af. Echter, waar ik in hoofdstuk twee onderzoek hoe de fantasie van een coherente identiteit geproduceerd wordt door het lezen van de tekst, laat ik in hoofdstuk drie zien hoe een dergelijke verstarde fantasie ook kan ontstaan door het vertellen van iemands identiteit. In dit hoofdstuk behandel ik de roman *Cabot Wright Begins* (1964). Deze roman, zo beargumenteer ik, dramatiseert de manier waarop de handeling van het vertellen een schijn van coherentie creëert, terwijl de roman dit proces tegelijkertijd ondermijnt door te laten zien hoe de verhalen die verteld worden narratieve constructies zijn. Voor mijn analyse van *Cabot Wright Begins* maak ik met name gebruik van het narratologische begrip *focalisatie* en het concept *narratieve identiteit* zoals ontwikkeld door Paul Ricoeur (1985/1990; 1992). Deze geven mij de middelen om aan te tonen hoe Purdy consequent

de ogenschijnlijke stabiliteit van identiteit ondermijnt, juist op het moment dat deze zich lijkt te verankeren in narratief. Met mijn focus op narratologie in dit hoofdstuk probeer ik deze literatuur-wetenschappelijke methode in dialoog te brengen met *queer theory*. Er bestaat maar een geringe interactie tussen deze twee benaderingen terwijl, zo betoog ik, deze juist veel van elkaar kunnen leren. Door het vertellen van identiteiten te ontleden met het narratologische begrippenapparaat, laat ik zien hoe deze discipline bijdraagt aan Purdy's *queer* strategieën om de ficties van vaste identiteitscategorieën aan het wankelen te brengen.

De laatste twee hoofdstukken van dit proefschrift gaan over het vraagstuk van nationale identiteit. Zoals ook het geval is met andere vormen van identiteit, wordt nationale identiteit geproduceerd door middel van narratief. Echter, nationale identiteit omvat wellicht nog meer dan seksuele identiteit een veelheid aan verschillende identiteitsfantasiën die samensmelten tot een schijnbaar coherent geheel. Bovendien wijst in het werk van Purdy nationale identiteit altijd op een spanning die ontstaat tussen collectieve en individuele identiteitsfantasiën. De identiteitscrisis die veel personages in het werk van Purdy ervaren ontstaat vaak precies op het moment dat zij zich moeten voegen naar een collectieve identiteit die niet overeenkomt met hun eigen identificaties. In hoofdstuk vier analyseer ik de manier waarop verschillende identiteitsnarratieven samenkomen in de fictie van nationale identiteit, opnieuw door middel van het concept *mise-en-scène*. In navolging van Berlant noem ik de figuur waarin nationale identiteitsfantasiën samenkomen het Nationaal Symbolische. Met mijn focus op de *mise-en-scène* van het Nationaal Symbolische laat ik zien hoe ook deze collectieve en individuele nationale identiteiten narratieve constructies zijn. Dit doe ik in hoofdstuk vier via een analyse van het toneelstuk *Children Is All* (1961). Ik beweer dat de verhouding tussen subject en het Nationaal Symbolische noodzakelijkerwijs leidt tot het verkeerd lezen van andere identiteiten. In het toneelstuk herkent Edna haar verloren zoon niet meer omdat ze niet in staat is hem te "lezen" binnen het kader dat haar geboden wordt door het Nationaal Symbolische. Ook hier ondermijnt Purdy de fictie van identiteit door juist de gevolgen van zulk verkeerd lezen te dramatiseren.

Het laatste hoofdstuk bouwt voort op het inzicht dat het Nationaal Symbolische de fantasie van nationale identiteit structureert. De roman die ik in dit hoofdstuk bespreek, *The Nephew* (1960), toont de veranderende opvattingen over ideaal burgerschap van het hoofdpersonage Alma. Ik lees de roman aan de hand van twee interteksten die elk op hun eigen manier gezien kunnen worden als fundamentele bijdragen aan de constructie van het Amerikaanse Nationaal Symbolische. De eerste intertekst is Nathaniel Hawthornes roman *The Scarlet Letter* (1850). Zowel in *The Nephew* als *The*

Scarlet Letter staat de relatie van het hoofpersonage met de staat centraal en verandert deze relatie naar gelang de verhouding van het hoofdpersonage met het symbool dat de staat representeert. De tweede intertekst is het fenomeen van het Graf van de Onbekende Soldaat. Dit monument functioneert als een scherm waarop verschillende fantasieën over nationale identiteit worden geprojecteerd, ongeacht de ideologische fundering van deze fantasieën. Het Graf van de Onbekende Soldaat illustreert hoe de mise-en-scène van het Nationaal Symbolische nationale identiteitsfantasieën structureert en fixeert. Net zoals het geval is in *Children Is All* kan Alma een geliefde niet identificeren binnen het raamwerk dat haar geboden wordt door het Nationaal Symbolische. Echter, waar het verkeerd herkennen in het toneelstuk zich manifesteert in de handeling van het lezen, manifesteert hetzelfde fenomeen zich in *The Nephew* in Alma's poging om een "gedenkteken" voor haar overleden neef te schrijven. Zoals ook in voorgaande hoofdstukken het geval is, laat Purdy in *The Nephew* ruimte voor verzet tegen het geweld dat achter een allesomvattend identiteitsbegrip schuilgaat. Juist in haar falen ziet Alma de kans om haar eigen verhouding tot de staat opnieuw vorm te geven. Het falen van Alma is, zo beweer ik ten slotte, een performatieve daad die bijdraagt aan Purdy's queer pogingen om alomvattende identiteitsfantasieën te ontmantelen.

In de conclusie reflecteer ik op de manier waarop het lezen van Purdy's oeuvre vanuit de modus van het melodrama handvatten biedt voor een alliantie tussen *queer theory* en narratologie. In plaats van een tekst tot een bepaalde betekenis te reduceren, zo betoog ik, laat narratologie juist zien dat een tekst altijd op verschillende manieren betekent, en dat deze verschillende betekenissen met elkaar kunnen contrasteren zonder dat ze elkaar volledig hoeven uit te sluiten. Dit inzicht uit de narratologie kan ook toegepast worden op gangbare opvattingen over identiteit in *queer theory* als we, zoals Purdy in zijn werk voorstelt, identiteiten zien als ficties: verhalen die we aan elkaar vertellen over onszelf en over anderen.